

LES REVISTES MUSICALS BARCELONINES, 1800-1868

Claudi Fuster i Sobreperè

Durant el segle XIX es formà el gust musical modern de la ciutat. Les audicions musicals van passar de la influència italianitzant a obrir-se cap a d'altres àmbits. La música deixà de ser un element exclusiu d'alguns teatres –sobretot el de la Santa Creu–, es va estendre a d'altres –el Liceu, des del 1847– o a alguns salons i arrencà com un moviment verdaderament de masses. La música passà de ser una activitat elitista a popularitzar-se, i no sols en audicions, sinó que també les classes populars van assolir rols protagonistes. Cal recordar l'obra de Josep Anselm Clavé, o, en un altre registre, el naixement del pianista de cafè, que també ajudava a introduir nous aires en la música popular (no hem d'oblidar que molts dels nostres grans compositors començaren en aquesta activitat). D'altra banda, cal destacar la fixació de la sardana moderna feta per Pep Ventura, precisament en aquesta època.

En un temps de tants canvis respecte a una activitat no és d'estranyar que corrés molta, però molta, tinta al seu voltant. Durant aquests seixanta-vuit anys, i tenint en compte que la primera revista de la que es té notícia és del 1817, en sortiren vint-i-quatre, algunes durant poc temps –potser sols un número–, però altres s'allargaren força en el temps, ben sobrepassat l'inici del segle XX. Algunes d'elles contenien sols partitures, però d'altres tenien la intenció de crear opinió.

En la comunicació, a part de definir el context musical de la ciutat que donà peu a que es desenvolupés tanta literatura, descriurem cadascuna de les revistes: el títol; el tipus de capçalera; el subtítol –on normalment se n'especifica l'objectiu–; l'idioma –si és que té un article de presentació–; amb quina periodicitat es publicava; la data del primer i del darrer número; la persona o persones o empresa que l'editava; el titular o titulars dels permisos; i on eren situades la redacció, administració i l'impremta. Cada una d'elles portarà un llistat de llocs –biblioteques, arxius i hemeroteques– on es poden trobar, així com la bibliografia que hi fa referència.

Des del punt de vista de la història del consum cultural, és interessant saber-ne les característiques, i en especial el format, el preu i la tirada. Des d'una altra perspectiva, és important de veure qui era el director de cada revista i quin col·laboradors hi participaven. Pensem que moltes plomes brillants de l'etapa vuitcentista, des de Víctor Balaguer a Àngel Guimerà, participaren en aquestes empreses.